

„Soča“ izhaja vsak potok in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „postanica“ se plačuje za navadno tristoletno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostora.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rekopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Jezikovno prašanje v državnem zboru.

Narodno prašanje prevrglo se je v Avstriji v jezikovno prašanje in bo delalo državi še veliko zadržev, ako se ne reši v smislu naravnega prava tudi v dejanji. Rešitev tega prašanja je lahko, dokler se rešuje v besedi, kajti k temu zadostuje, da kdo posluša, kaj narava zahteva; v dejanji ima pa veliko težav, ker pravici nasprotuje lastna ljubezen nekaterih narodov. Prašanje je teoretično rešeno v §. 19. državne osnovne postavbe z leta 1867, ki priznava ravnopravnost vseh narodov v mogočni Avstriji; treba je le izvršiti, kar je onde določeno. Do zdaj se ni posrečilo še nobeni vladi, da bi bila znatno izvršila določbe omenjenega paragrafa, in v širni Avstriji menda ni človeka, ki bi hotel trditi, da se je to zgodilo. Sedanja vlada je pri svojem nastopu obečavala, da izpolni, česar njene prednice niso storile; a po cesarjevem potovanju v slovenskih pokrajinah leta 1882 in 1883 začela je besedo jesti, češ, da ne more, da ni še čas, da niso še vsi krogi prepričani o potrebi dejanske ravnopravnosti v Avstriji. Slovenci zdihujemo po nji in jo zahtevamo v šoli, v uradu, v javnem življenju, a ne dá se nam, ker neki krogi se bojijo, da v „nemških dednih deželah“ (deutsche Erbländer) se zgubi nemški rod in da Avstrija ne bo več nemška. Na „slovensko krajino“ (windische Mark) in na Ilirijo se pri tem seveda nikde ne spominja, ali pa le s studom in grozo. Enako se godi Čehom na Moravskem, Poljakom v Šleziji, Rusinom v Galiciji.

To prizadevanje, da bi Avstrija bila nemška, je državi pogubno, kajti nemštvo zastopa nemško cesarstvo, ki nikoli ne bo trpelo druge nemške države. Zato vidimo, da oni, ki poudarjajo samo nemštvo, težijo v „raj“ ter proslavljajo Bismarka in cesarja Viljelma. Da bi Avstrija bila nemška, je tudi nemogoče, kajti sklopljena je z več narodov ter more biti srečna in močna edino le po ravnopravnosti in složnosti svojih narodov, v katerih se je narodna zavest tako probudila, da se ne dá več zatreti. Noben narod, niti najmanjši, ne privoli prostovoljno, da bi mu drug ukazoval ali se čez-nj poviševal. Zgodovinska podlaga Avstriji je zveza (federacija) in varstvo malih; po tem načelu je mogočna postala in mogočna ostane. Kdor ruši to načelo, ruši temelj državnega poslopja. Ako je kateri narod po omiki ali po bogastvu pred drugimi, se to od vseh prizna; ali da bi radi tega imel večje politične pravice in posebne privilegije, ne bo trpel z lepa noben narod. Žal da je v nekaterih krogih ukoreninjena misel, da Avstrija mora biti nemška, češ da nemštvo je dika in najtrdnější bran državi. Ta misel

je popolnoma napóna in nezgodovinska; nemškemu cesarstvu je podlaga nemštvo ter moč in sila; Avstriji pa pravica, ravnopravnost, zveza, varstvo šibkih, ker v slogi (če tudi šibkih) je moč. V zadnjih letih šli smo v narodni ravnopravnosti rakovo pot in ako bi sedanji državni zbor določeval pravice raznim narodom, ne vemo, kako bi jih določil, kajti vodnemu zatruvanju visoke vlade, da z narodnimi zahtevami se vznemirujejo visoki krogi, se se posrečilo prepričati marsikoga posebno med Slovenci, da ropotanje je neumestno, da je treba čakati, da pride ravnopravnost sama ob sebi, ko pridejo visoki krogi do drugega prepričanja. S tem se kaže udanost in spoštovanje do visokih krogov, in to je hvalevredno; naj bi bilo to tudi v prid Avstriji.

Tako je z narodno in jezikovno ravnopravnostjo v Avstriji. A drugače je z narodnimi zahtevami nemškega in nemško-avstrijskega kluba v državnem zboru. Politiki te vrste ne jemljejo za podlago narodnemu življenju državne osnovne postavbe, katero hočejo premeniti, ampak ono dejanske razmere, ki so bile uže pred postavbo z leta 1867 in ki so še danes vkljub oni postavi. Narodna zavest se povsod budi in širi ter gloda in izpodjeda ostanke prejšnjih časov, ki se ne ujemajo s pridobitvami 19. veka. Tako se godi, da nemštvo tu pa tam zgublja svoj neopravičen upliv valed naravne moči narodov, če tudi se uradno z vsimi mogočimi sredstvi neguje in vzdržuje. Naravno je, da Nemci, ki imajo pred očmi svojo dejansko (a neopravičeno) posest (n. pr. kanalsko sodnijo) se radi tega hudujejo in javkajo, češ da se jim krivica godi. Tega pa ne pomislijo, da so pogoltnili uže mnogobrojna slovenska plemena in da jih spravljajo še vedno v svojo nenasitljivo vrečo; da so smeli le tako dolgo biti varuhi slovenskih plemen, dokler so bila ta maloletna; ter so zgubili pravico do varuhovanja, odkar so slovenski narodi polnoletni in samosvoji. Tega ne pomislijo; marveč zahtevajo, naj se jim zagotovi čez polnoletne ono gospodstvo, katero so imeli čez otroke in nedorasle, ter vznemirjajo svoje rojake po mestih in na severnem Češkem, naj se potegajo za obstoj nemštva.

Konservativni Nemci, kat ri presojujejo reči s stališča državne osnovne postavbe, umejo in priznavajo, da Slovani sploh in Slovenci posebno, če tudi bivajo v „nemških dednih deželah“, imajo pravico do rabe svojega jezika v polnem obsegu, kakor je v postavi rečeno. Zato niso bili konservativni Nemci jezikovni ravnopravnosti nikoli nasprotni ter so zahtevali za svoje rojake le to, kar Slovani za svoje. Samo Lienbacher, kateri pristavlja vsakovratnih lestvic, da bi splezal na visoki ministerski stol, pridružil se je mnenju nemških ustavovroev v tem oziru. Razen krivega stališča, s katerega presojujejo

možje nemškega in nemško-avstrijskega kluba, narodno stanje svojih rojakov, je še nekaj drugega. Levica je bila nekda na krmilu in se je dobro imela; a zdaj vlada grof Taaffe, ki je hodil vedno nekako svoje poti in ni bil iz njih srede. To jih peše in jim ne dá pokoja, kajti vajeni so bili gospodovati in ne morejo pozabiti, kako prijetno in lepo je vladati na stroške plačujočega ljudstva. Ministerske sedeže bi radi zopet zasedli, zato mečejo ministrom polena pod noge, in upitje po nemškem kot državnem jeziku ni drugega kot sredstvo, s katerim hočejo Taaffeju nagajati in utruditi ga. Boljšega sredstva si levica v resnici ne more izmisliti proti vladi nego je to rogoviljenje radi nemškega jezika, kajti nemštvo se v nekkih krogih visoko čiala in nekoliko nemirov v severni Češki, na nemški meji, ni težko pouzročiti.

Konservativni Nemci v državnem zboru in zunaj njega se mirno dražijo, ker vejo, da zahteve levicarjev v korist nemškega jezika so neopravičene in da vse to pustovanje je v prvi vrsti proti vladi obrneno, kajti dokler je bila levica na krmilu, se nikoli ni spomnila, da bi bila taka postavba potrebna, ki bi razglasila nemški kot državni jezik, kakor zahteva zdaj Scharschmid s tovariši, ki nameravajo odcepiti s tem konservativne Nemce od desnice ter rasušiti večino v državnem zboru, da bi sami prišli na krmilo.

Že leta 1880. raspravljalo se je to prašanje pod imenom „Wurmbrandovega predloga“ v državnem zboru. Izid tem raspravam je znan; Wurmbrandov predlog je bil zavrnjen; a levicariji so znali vendar raspravo izkoristiti v to, da so kazali deloma na nespravljivost desnice ter da so posebno one Nemce pred volilci črnili, ki so na desnici in se niso dali zapeljati po zvijačah levicarskih. Ker ne sme v istem zasedanji isti predlog dvakrat na dnevni red priti, čakati jim je bilo s tem tako dolgo, da se je državni zbor ponovil. Takoj potem spravili so to prašanje zopet v zbornico, sedaj pod imenom „Scharschmidovega predloga.“ Scharschmid in drugi zahtevajo, naj bi se objavil nemški kot državni jezik ter tako razveljavil dobro znani §. 19. osn. postavb, kateri priznava vsem jezikom v Avstriji jednake pravice. Postopanje levicarjev, naj pripadajo nemškemu ali nemško-avstrijskemu klubu, je naperjeno na to, da bi Nemci v Avstriji uživali v vsakem oziru predpravice, dočim bi bili drugi narodi le državljani drugo vrste, nekaki nemški hlapci, ki bi sicer smeli krvni in denarni davek plačevati, a inče mirno v božjem strahu vse prenašati, kar se jim je že navadilo, in kar bi se jim še, ako bi bil Scharschmidov nasvet sprejet.

V petek 12. marca je bilo prvo čitanje tega predloga v dunajski zbornici in tej sledila je rasprava, katera je tako končala, da se je predlog odstopil z 208 glasovi proti 68 posebnemu oseku 36 članov,

LISTEK.

Pregled delovanja „Učiteljskega društva za Goriški okraj.“

Učiteljsko društvo za Goriški okraj obstoja že od zadnje deželne učiteljske konference, od dne 25. septembra 1884, in vendar se je do sedaj o njem prav malo dopisovalo v javnost. Rad bi objavil poročilo o imenovanem društvu v „Učiteljskem Tovarišu“, ker v njem bi bilo primernejše govoriti o šolskih in učiteljskih zadevah; ker pa vem, da tega lista do sedaj še ne berejo vsi goriški učitelji in šolski prijatelji in da društveni sklep občnega zbora dne 3. sept. l. l., da bi se goriški učitelji oklenili imenovanega lista, se še ni izvršil, prisiljen sem naprositi slavno uredništvo „Soče“ za malo prostora.

Prvo leto imenovanega društva bilo je nerodovito valed nekaterih pomanjkljivosti ob času njegove ustanovitve in valed nekaterih neugodnih razmer med učiteljsvom, povzročenih po slabem medsebojnem sporazumljenju, obstajalo je društvo prvo leto le po

imeni. V tem času so pa sosednja krepko delovala. Med njimi se je posebno odlikovalo ono na Tolminskem. Meseca julija l. l. zbralo se je okolo 20 učiteljev pri Marzini-ji v Gorici. Izvolili so odsek (gg. Bajt, Lapanja, Širok) in ga pooblastili, naj se v njih imenu obrne na društveni odbor, da bi ta sklical nemudoma občni zbor. — Prišlo je meseca septembra l. l. do občnega zbora. Na tem so se društvena pravila pregledala ter tu in tam premenila, oziroma dopolnila. Naloženo je bilo odboru, naj vložijo društveno prošnjo za zboljšanje materialnih učiteljskih razmer na visoki deželni zbor ter naj v prošnji posebno poudarja, da so učitelji pri nas v razmeri draginje najslabše plačar. — Predlog, da bi se društveniki v dopisovanju oklenili „Učiteljskega Tovariša“, bil je sprejet. Prihodnje zborovanje bo, kakor se je odločilo, v teku meseca maja t. l. Slednjič bita je volitev novega odbora. V odbor so bili izvoljeni gg. Tomaž Jug, nadučitelj v Solkanu, s 24 glasovi; Anton Bajo, nadučitelj v Renčah, z 22; France Bajt, učitelj v St. Andreži, z 21; Ambrož Poniž, nadučitelj v Rihenbergu, s 18; Jožef Čopi, učitelj v Kronbergu, s 7 glasovi. — Odbor je imel od zadnjega občnega zbora tri seje. Odborniki so razdelili delo med seboj;

izdelali in odposlali so peticijo na visoki deželni zbor in uredili nekatere zadeve. — Odbor je sprevidel, da je potrebna večja prememba pravil, nego jo je zadnji občni zbor določil. Sklenil je, da jih predloži še enkrat v pregled občnemu zboru, predno se odpošljejo veleslavnemu namestništvu v potrjenje. —

Za društveno zborovanje meseca maja t. l. je odbor ustanovil sledeči dnevni red: 1. Kako in v kolikem obsegu naj se podučuje slovnica na enorazrednih ljudskih šolah. 2. Kmetijstvo na ljudskih šolah. 3. Razni predlogi. — Dan zborovanja se poraje določil. Vabljeni so pa še sedaj gg. društveniki, da se na navedene točke marljivo pripravijo, ker drugače bi ostalo zborovanje brezuspešno. Naj slednjič še opominim, da se bodo na dalje društveno zadeve in kakor upam tudi poročila iz sej c. kr. okr. šol. sveta dopisovale „Učiteljskemu Tovarišu“ v Ljubljani. Naj bi si tedaj blagovolili naročiti ta list vsi učitelji in šolski prijatelji našega okraja in naj bi ga tudi s spisi in dopisi podpirali.

Društveni tajnik,

nimal tukajšnje Slovence in Italijane. Morda bi se našla celo kakšna sorodnost med nekaterimi načeli tukaj in tam. Ur). Kakor je uničil mogočno rimsko cesarstvo, tako naj bi ponižal tudi današnje barbarstvo, naj si bo na jugu ali na severu! Konečno je g. S., bivši ud dvorne straže, napil vodstvu društva.

Med te različne govore vpletali so Biljanski pevci (pod vodstvom M. K.) enako različne pesni. Takó se je pokazalo, da je še mnogo nedolžnega vesolja na svetu, a nič brez pelinovca ločitve. Hvala bodi torej govornikom, pevem in pevkam, ki so dobro skrbeli za duše, kakor Lojzu, ki je skrbel za telo. Take večerje (ali enaka kosila) naj se o priliki še napravijo! Združujmo se, ker v slogi je moč in ve selje!

V Prvačini, 17. marca. — Takega dneva ni videla Prvačina, kakršna je bil današnji. Ob 2 popoldne začeli so zvonovi tužno doneti in vsakdo je spoznal, da bo pogreb. To ni nič nenavadnega, kajti to se pogosto pripeti; ali nenavadno je bilo, da vsa vas je bila po konci, kar se sicer ne godi, in da je prihajalo od vseh strani polno gostov svetnih in duhovskih, česar pri drugih enakih prilikah nismo opazili v taki meri. Iz krajev od Črniča do Mirna in do Gorice prihajala je duhovna gospoda v takem številu, da se je je sčasom nabralo do 40 glav, učitelstvo celega okraja zbrano je bilo polnoštevilno, na čelu pa okrajni šolski nadzornik Fr. Vodopivec, občinstvo raznih stanov zbiralo se je iz vseh bližnjih krajev neprenehoma. Proti tretji uri dohajale so kočije iz Gorice z visoko gospodo, kanonika Bensa in Kafol, častna korarja Andrej in Jožef Marušič, monsieur dr. Gabrijevčič s profesorjema Alpijem in Čerinom, dekani, župniki, vikarji bližnjih krajev in drugi duhovni gospodje izstopili so ter čakali še nekoga. Pripelje se stolni prošt Valussi, za njim pa milostljivi gospod knez in nadškof dr. Alojzij Zorn, katerega duhovstvo in občinstvo spoštljivo sprejme ter spremi v domačo župniško cerkev. Tam se opravijo neke molitve, potem se napotijo vsi pred rojstno hišo nadškofovo, kjer je ležal na mrtvaškem odru oče nadškofov Anton Zorn, bivši učitelj v Prvačini.

Kdo ni poznal osivelega, a krepkega starčka Antona Zorna, ki je 45 let podučeval domačo mladino v Prvačini? Pri domačih bil je splošno znan pod imenom učitelja, v mestu in v vsi okolici pa po svoji uljudnosti, prijaznosti, po svojem dobrem in mirno veselem srcu. Kar je odraslih in že ostarelih Prvačkovcev, imeli so ranjkega za svojega učitelja ter so se od njega naučili, kar znajo. V družbi bil je ranjki vesel in se je rad udeleževal shodov in veselih narodnih društev; vedel je marsikaj povedati, kajti teklo mu je že 82. leto življenja in živel je že dalje časa v pokoji. Bil je trdnega zdravlja še zadnje čase, dokler mu ni prišla neka raku podobna bolezen na obraz, ki je ugasila njegovo lepo krščansko življenje.

Ko prinesejo krsto pred hišo, zapojejo domači pevci prav lepo, kakor je le njim lastno, „Ločitev“, katero so vsi tiho poslušali. Na to se začne pomikati dolgi spreved proti cerkvi. Križ so nesli učitelji, duhovniki v duhovski obleki o peli, za krsto šel je najprej nadškof, potem sorodniki, duhovstvo, učitelji in mnogoštevilno občinstvo domače in tuje; obrednik bil je stolni prošt monsieur Valussi. V cerkvi po končanem cerkvenem obredu zapeli so prvaški pevci znano „Blagor mu“, na grobu pa „Jamica tiha“. Iz cerkve na pokopališče pomikal se je spreved v prejšnjem redu, knezu in nadškofu brala se je na obličji velika žalost, kajti svojega očeta je vedno ljubil z gorečo otroško ljubavjo. Na grobu opravile so se navadne molitve, nadškof je v kapelici še posebe molil, zahvalil se dr. Valussiju ter odpeljal se v mesto, ne da bi se bil vrnil na očetov dom. Drugi gostje so tudi večinom tako storili, a nekateri vrnili so se še v vas, predno so odšli.

Vsa svečanost bila je jako ginljiva in ostane Prvačkovcem, kakor tudi drugim, ki so se pogreba udeležili v vednem spominu. Naj blagi učitelj Anton Zorn v miru počiva in Bog mu dej uživati v nebeskem veselju plačilo za mnogovrstno dobro, katero je na svetu storil. Občina obrani mu stalen hvaležen spomin.

S Tolminskega, 26. februarja. — Dopisnik „Iz hribov“ v 8. številki cenjene „Soče“ se ruga z onim, kar je nekdo prej pisal o podučevanju otrok na domu po zasebnih učiteljih v naši fari. Ako bi se dopisnik hotel ozreti na naše dejanske razmere, bi se ne mogel z nami šaliti, ampak moral bi Tolminskega farana v vsem pritruditi. Po uradnih razkazih se vé da je videti vse drugače, posebno ako učitelj gleda le na to, da ima veliko število učencev; v dejanji je pa marsikaj drugače. Naj pogleda malo samo na odstranjeni Čadreg. Kdo je učil tam mla dino brati in pisati? Kdo je bil v celoti veselje do omike? Ni duhovnika ni učitelja ni bilo nikoli tam; roditelji sami so za to skrbeli in vzdrževali moža, ki je podučeval njih dece. Res, da s tako šolo se clovek ne more tako izobraziti, kakor da bi hodil šest ali sedem let v redno šolo; vendar roditelji so s tem več dosegli nego včasih kakšne šole, katerih uspehi se vidijo le na mrtvem papirju, ki koristijo k večjemu

le — statistiki. Počasi torej z ruganjem, kajti smeh se lahko obrne na zasmehovalca.

Politični razgled.

V državnem zboru se je 12. t. m. nadaljevala in tudi končala razprava o Scharschmidovem predlogu, ki hoče nemški jezik proglasiti kot državni jezik. O pomenu tega predloga govori „Soča“ danes na drugem mestu. Izmed slovenskih poslancev je Hren govoril za to, da se predlog izroči posebnemu odseku v pretres, govoril je, kakor je sam rekel, v imenu nekaterih slovenskih poslancev. Pozneje pa se je pokazalo, da je govoril samo v svojem imenu, in sicer nikomur na hvalo in tudi sebi ne v čast. Pri glasovanju pokazal se je, žalostna nam majka, velik razdor med slovenskimi poslanci. Nekaj jih je glasovalo za razpravo v odseku, nekaj jih je predlog složno s Čehi zavrglo, nekaj pa jih pri glasovanju ni bilo navzočih, mej njimi tudi Hren, ki je prej govoril za razpravo. Konečno se je Scharschmidov predlog odstopil posebnemu odseku z 208 glasovi proti 68.

Seja dne 16. t. m. ni bila nič zanimiva. V njej vršila so se malo ne sama prva branja raznih predlogov in pa volitve v nekatere odseke.

Najnovejša vest, o kateri zdaj govori in razpravlja ves avstrijski politični svet, je ta, da minister Pino je podal svojo ostavko cesarju, ki jo je tudi vzprijel. Levičarji so uverjeni, da so ga vrgli oni s svojim napadom v razpravi o železnici Prag-Duhcov. A vladi bliže stoječi častopisi trdijo, da na tem ni nič resnice, nego da je odstopil samo zaradi nasprotja, ki se je pokazalo med njim in finančnim ministrom glede najnovejših naredb glede poštnih hranilnic, katere naredbe dajo ravnateljju te hranilnice neke prevelike svoboščine. Novi trgovinski minister še ni imenovan, skoro gotovo bode najstarejši sekcijski načelnik bar. Pusswald. Imenovanje bode bržčas začasno, ker nameravajo to ministerstvo razcepiti v dve, namreč v ministerstvo za promet in v ministerstvo za trgovino. Kot novi trgovinski minister imenuje se tudi grof Coronini. Minister Pino odloži menda tudi državnozbornski mandat in slovenski Korošci bodo imeli novo volitev.

Bolgarsko-srbski mir so zdaj podpisali vsi dotični vladarji in te dni se bode končno potrdil v Bukureštu.

Srbski kralj Milan misli sklicati skupščino, dasi jej je mandat že potekel še starim letom. Predložiti jej misli proračun za l. 1886., potem poročilo o vojnih stroških in o porabi posojila. Minister Garašanin bi rad odstopil še predno se snide skupščina, ker vé, da mu bode težko zagovarjati vladino politiko in poraz vojske. Izgovarja se na slabo zdravje.

Poslanci vevlasti v Carigradu so bili že na tem, da bi v konferenci podpisali in potrdili turško-bolgarski dogovor, pa so morali zadnji hip odložiti pero. Bolgarski knez Aleksander stavi se po robu in neče ničesar o tem slišati, da bi se njegova oblast kot generalni guvernér v Vzhodni Rumeliji omejila na pet let. Zagrozil se je, da odpokliče svojega pooblaščenca, ako se Turčija v tem ne udá.

Grški narod se je tako zadobel v potrebo vojske s Turki, da je slep in gluh proti dobrohotnim svetom vseh vevlastij, dasi je zdaj kralj neki sam proti vojski. Govori se, da je Turčija Grško še enkrat pozvala, da odjenja z lepa, ako ne, pokliče svojega poslanca iz Aten in druge vevlasti storile bi tudi takó. Na Kreti neki da Grki močno delajo za združenje tega otoka z grškim kraljestvom.

Gladstone menda še ne bode tako hitro angleškemu parlamentu predložil zakonske osnove glede avtonomije na Irskem, ker se je neki zbal silne agitacije od strani konservativcev in ker tudi nekateri ministri nasprotujejo. Za zdaj predloži samo načrt zakona, po katerim bi bilo mogoče najemnikom pridobiti si v last zemljišča, katera so do zdaj imeli le v najemu.

Domače in razne vesti.

Vreme imamo še vedno tako, kakor nam je Bog dá. Burja je ponehala, a pustila je za seboj nekoliko mraza, kakor velika gospoda, ki pred seboj in za sabo pošilja svoje znanilce in služabnike. Vender ogláša se že tudi južno vreme; včasih se nekoliko pooblaži, tudi dož se prikaže, pa zopet zgine in pusti, da solnce sije. Stalnega vremena nimamo še, vendar vse gre na bolje in upati je, da zime je konec ter da se nam v kratkem odkrije prijetna pomlad v vsi svoji krasoti in milobi. Vsaj pratika tako kaže, ako se nam zopet ne zlaže.

V Prvačini umrl je 16. t. m. ob 3 urah zajutra Anton Zorn, učitelj v pokoji, oče kneza in nadškofa goriškega, v 82. letu svojega življenja. Učiteljeval je 45 let v svojem rojstnem kraju v Prvačini ter je bil daleč okolo znan in povsod jako priljubljen vsled svoje uljudnosti in veseloga značaja. Bil je trden in krepak do zadnjih časov; slednje mu je neka bolezen na obrazu pretrgala nit življenja. O njegovem pogrebu govori današnji dopis iz Prvačine.

Goriška čitalnica razpošilja svojim udom vabilo k besedi, katero priredi dne 25. marca t. l. v svojih prostorih. Pričetek ob 8. uri zvečer. Spored: 1. „Domovina“, uglasbil Fr. S. Vilhar, poje mešani zbor. 2. „Po jezeru“, uglasbil Miroslav Vilhar, poje sopran, alt in moški zbor. 3. Igra: „Dva gospoda in en sluga“. 4. „Srou“, samospjev z glasovirom. 5. „Lunica“, uglasbil Fr. S. Vilhar, poje mešani zbor. 6. Igra: „V sanjah“. — Veseli smo tega vabila, ki kaže, da naše najstarejšo narodno društvo v Gorici ni živo le o pustu pri hrupnih veseljih, ampak tudi o drugih časih, ko kliče svoje udeležence k prijazni zabavi, obstoječi s prijetnega petja in lepih iger. Veseli smo, da se obnavljajo oni mešani zbori, ki so že pred leti mnogo pripomogli k sijajnemu uspehu čitalničnih veselja, ter da se sprejemajo v program tudi take skladbe, ki so se že kedaj pole, ker kar je lepo, nikoli ne zastara. Oblina udeležitev bo pričala, da je čitalnični odbor pravo zadel.

Ernest Kramar, izpitani profesor in potovalni učitelj kmetijstva za Primorsko, imenovan je vodja slovenskemu oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. S tem je odstranjen oni provizorij ali začasní stan, ki je trpel uko blizu dve leti na tej šoli, in nadajamo se, da se začne šola na novo razvijati, ko so osebna prašanja stalno rešena. Dežela je veliko potrebovala za to šolo in troši še vedno, zato naj bi se gospoda učitelja prizadevala, da bi po zboljšani kmetijstvu bogato povrnila pouzročene stroške. Šola in kmetija dajeti preobilno dela, ali s dobro voljo in vztrajnostjo dá se vse premagati. Naj bi bilo rečeno imenovanje poročito boljše prihodnosti naši kmetijski šoli. Vedno naprej, nikoli nazaj, naj bo gaslo naši šoli.

Koncert g. Nedelkovića v goriški čitalnici izvršil se je 14. t. m. prav lepo. Na glasoviru spremljal je umetnika g. Matija Zoi; deklamoval je g. Ernest Klavžar znani „Zgubljeni raj“ z ono spretnostjo, ki ga vedno priporočajo; na otre štá svirala gg. Omulec in Prevec kot izurjena umetnika v tej stroki. G. Nedelković bil je radostno sprejet, ko se je prikazal na odru, in po vsakem kosu žel je obilno hvaló. Njegov glas je močan in pripraven za večje prostore nego je čitalnična dvorana. Najbolj je ugajala občinstvu Skraupova skladba „Kje domov moj“, katero je moral pevec dvakrat ponoviti. Občinstva se je bilo mnogo nabralo, kajti v kljub slabemu vremenu, ki je bilo nastopilo tisti dan, sešteli smo do 100 oseb, ki so poslušale izurjenega umetnika. G. Nedelković je odpotoval na Reko, kjer namerava prirediti nov koncert.

„Corrierova“ predrznost mora presedati vsakemu krščeniku. Kar mu ni po volji, tako povalje, da je strah. Mestno starešinstvo vzal je pod svoje peruti in gorje mu, kdor bi si upal ugovarjati proti starešinstvenim sklepom, dokler so njemu po volji. Mestni zastop je hotel prenesti senen trg k Rusi hiši; nekateri meščani so uložili proti temu ugovor pri deželnem odboru, ki je ovrgel starešinstven odlok. „Corr.“ poroča o tej stvari s takimi besedami, kakor bi hotel reči, da deželni odbor ni prav delal, ter naznanja, da starešinstvo bo, kakor je po sebi umevno (naturalmente), iskalo pomoči pri upravnem sodišči. Kaj pa, ako upravno sodišče zopet tako razsodi; kakor je razsodilo v zadevi g. Vervega, kje dobi nos? „Corriere“ ali starešinstvo, katero „Corr.“ s takimi besedami naučuje k rekurzum? Takemu strahovanju nismo bili vajeni, dokler se ni Ghetto odprl; zdaj pa hoče Ghetto vse mesto za seboj vleči, in nekateri meščani pomagajo pri tem v svojo škodo.

Mestni uradnik, ki bi teknoval s „Freccio“ in „Corrierom“ proti Slovencem, je res nekaj neverjetnega. A če „Corr.“ resnico govori, o tem ni dvomit. Mestni denarničar g. Bresca imel je v italijanskem društvu „Gabinetto di lettura“ govor o izseljevanji ter je primerjal o tej priliki goriške Slovence in Furlane rekoč, da Furlan je pogumen in gre čez morje v Ameriko (umirat), Slovencem pa da se spuščajo

v najbližja mesta, da tam prosjaci in berači. To je ista pesem, katero pojeta „Corriere“ in „Freccia“, in jako zanimivo je vedeti, kje imata ta lista somišljenika in tekmeča, — v mestnem uradu. In vendar bi moral g. Bresca najbolje vedeti, iz katerih virov zajema Gorica svojo denarno moč. Zaprite vse ceste, ki vedejo v Gorico, razen one iz Furlanije, in videli bote, kaj bote imeli. Gorica brez obrtnije in kupčije, brez prometa s Slovinci ni nič, in mestni uradnik se drzne na tak način žaliti oni rod, ki je v mestu prvi postavil hiše, ki je dajal imena mestu in trgov. „Corriere“, ki se izdaja za glasilo italijanske kulture, pridobi si pri Goričanih malo hvale, da raznaša take vesti, ki ne morejo pospeševati miru in porazumljenosti v deželi. Čakajte, naj dobimo predelane železnice; potem se oddahnete in vam ne bo treba tožiti, pa tudi ne — šteti.

Doledni so glasniki italijanske omike in narodnega prava v Gorici, dokler jim pusti strah pred Nemci; a ko se teh spomnijo, stresejo se po vsem životu in se stanejo. Odnosaji „Freccia“ in „Corriere“ proti drugi deželni narodnosti v mestu in v deželi niso odnosaji opazujočih in poročajočih listov, ampak stikajočih, premetujočih, očitajočih, dražočih pisarjev, ki porabijo vsake priliko in nepriliko, da javljajo svetu svojo strast, brezskrbnost, neolikost in mišljenji in v pesvi. Čudimo se, kako more omika in Italijan prijeti ta lista v roke, ne da bi se bal, da se okuži, kajti takih člankov, kakršne prinašata ta lista o Slovincih, menda ni dobiti v nobeni knjigi pod milim nebom. In ta lista naj bi bila glasilo goriških italijanskih o mikancov? Nemogoče; ne poznamo omikane Italijana, ki bi hotel prevzeti moralno odgovornost za surova napadanja slovenskega naroda, združena s očitno ponižnostjo ali hlapčevanjem proti bogatim Nemcem. „Freccia“ očita Slovincem izraze: koncert, koncertist itd., katere smo rabili v zadnji številki; iste izraze rabijo tudi Nemci, ko naslanjajo svoje besede; a takrat je goriški junak tih, kajti Nemcev se boji, vedoč, da brez nemškega prijateljstva bi ne smel rassajati. „Freccia“ tovariš „Corriere“ pripovedoval je o svojem času, da odbor goriškega gledališča je sklenil, naj se pusti gledališče nemški družbi v porabo do 15. februarja, a da predsednik odborov Karol Ritter je proti temu sklepu podaljšal ono dovoljenje do konca meseca, zaradi česar so vsi odborniki odstopili. V svoji številki od 11. t. m. nasnanja isti „Corriere“, da 17. marca bo občni zbor v gledališču ter izraža svojo nado, da se izvoli drug odbor, ki bo znal svojo čast varovati, kakor prvi (?); o predsedniku pa nič ne omeni. Kaj to pomeni? pa ne da bi bil uredničin mož Ritterjev slušabnik? ali da bi bil „Corriere“ zreslo goriških liberalnih (?) Italijanov na Ritterjevi špagi ali vrvice? — Sram vas ni; očitajte Slovincem, da so ubogi, in ližete pete Nemcem, ki so bogati. Kje je samostojnost? kje italijanski narodni ponos? Italijanski duh ne more biti vesel takih Italijanov, ki kažejo, da na svoji poti iz Jeruzalema v Gorico so se dotaknili le Apenimov in Abruc, ne pa toškanskega duha, omike in požrtovalnosti za narod. Za vzgled si vzemite konservativno Italijane, ki so dobri Italijani in ob enem mirni meščani; ter koristni državljani, ki ne ščuvajo.

Lepo cerkveno obleko za velike slovesnosti dobila je prvostolna cerkev goriška. Pluvijali, plašč, dalmatike z vsem, kar k njim spada, so namenjeni za slavnosti, pri katerih je 9 duhovnov obledenih. Vsa ta oprava je z zlatih nitij na platnenem dnu ter ima zlato rumeno barvo, ki se mora rabiti namesto vsakotere druge cerkvene barve. Od blizu razločijo se tudi razna umetna dela na tej obleki, ki stane blizu 5000 gl. Naredil jo je dunajski umetni krojač Winkler (VII. Lerchenfelderstrasse, 41), ki je poslal tudi druge obleke na ogled v Gorico.

„Slovenskega jezika“ oddaljenim udom na znanje: Naš blagajnik č. g. L. Juvančič voljen je na mesto g. A. Jakoničevca, ki je postal uradnik pri hranilnici (Monta) v Gorici, podpredsednik društva. Letnina je 50 kr. Društveno leto začne 1. julija. — Odbor.

Ivan Lovrenčič iz Postojine, 29 letni notarski kandidat, uzoren rodoljub in nadarjen jurist, umri je prešlo soboto v Gorici, kamor se je bil prišel zdraviti. Truplo se prepeljali v Postojino ter onde pokopali.

Prisega v tujem jeziku, katerega človek ne ume, je gotovo redka prikazen. Tak slučaj omenja današnji dopisnik iz Brd, ki je obečal, da ta dogodek natančneje opiše. Preverjeni smo, da slučaj bo zanimal avstrijske juriste in visoko c. k. pravosodno ministerstvo, ako ne tudi najvišjega sodišča. Za zdaj bi le radi vedeli, kako sodi goriški „Corriere“, glasilo nekaterih goriških juristov in poročevalcev o goriškem pravnem življenju, v tej stvari. Denimo, da oni, ki je prisegel, je bil trd Italijan, ki ni razumel nobene slovenske besede, a da je moral prisesti v slovenskem jeziku v deželi, v kateri sta v rabi oba jezika. Pra-

vicoljubnost „Corriere“ je gotovo večja, nego da bi o tej zadevi popolnoma molčal ali pa da bi jo tako zavil, da bi ne rekel stvarno ni bev ni mev. Zdjaj naj pokaže, s kakim črnilom se tiska.

Utonil je v petek svočar železniški delavec, ki je šel s postaja v Podgoro, kjer ima svojo družino. Ko je šel ob „roji“, po kateri odteka voda iz papirnice v Sočo, zdrnilo se mu je ter je padel v vodo, ki ga je odnesla celo do železniškega mosta čez Sočo. Tam ga je našel drugo jutro delavec, ki je šel mimo, ter je naznanil to gosposki.

V Volčah ni hil letošnji pust nič kaj prida. V soboto pred njim šel je neki prileten mož, kateromu je teklo že 68. leto, v senik in se je tam za vrv obesil. Pravijo, da uboga duša ni bila popolnoma pri čisti pameti, in to je tudi verjetno, kajti pameten človek se ne gre vsait. Čakali so sodnijske komisije do torka, in ko je ni hotelo biti, pokopali so truplo nesrečnikovo prav na pust. Take in enake reči so se nekodaj prav po redkem godilo; naj bi tudi ta slučaj ostal za one kraje popolnoma sam.

Listnica uredništva. Komur nismo mogli danes ustreti, ustrezemo po moči prihodajč.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bo de 30. marea t. l. na dražbi oddano delo za napravo novega pokopališča z mrtvašnico. Klicna cena znaša 730 gl.; varščina je 100 gl. Dotični načrti so v vikarijskem poslopiju.

Gabrije, dne 8. marča 1886.

Josip Pavletič, mesto župana.

Št. 316.

Razpis dražbe.

Po sklepu c. k. okrajnega šolskega sveta zidala se bode nova šolska hiša v Dornbergu.

Stroški so preudarjeni na 7175 gl. 50 kr. Dražilo se bo v Gorici pri c. k. okrajnem šolskem svetu 27. marča t. l. ob 9. uri zjutraj. Načrti, preudarek in pogoji so razvidni pri podpisnem uradu od 9.-12. in 2.-5.

C. k. okrajni šolski svet v Gorici, dne 9. marča 1886.

Veliko za logo sadre (škajole)

prav čiste

ima na prodaj uljudno podpisani, ki se priporočuje radi tega gg. posestnikom in kmetovalcem.

Avgust Kovačič, trgovec v Solkanu.

POTNIKE IN BLAGO spravlja v

Ameriko

najbolje in najceneje

Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolovratring h. št. 3 (Najstarejša firma te vrste.)

POZOR!

Kdor želi velociped naročiti si in po zelo nizki ceni, naj piše na Josipa Dekleva o v Gorici. Cena velocipeda 160 gl. — na obroke 170. (Poduk samo 5 gl.)

Franca „čisti hitro in gotovo.“ profesor Karl pl. Braun na Dunaji.
Jožefa ne uzrokuje nikakih težav profesor pl. Bamberger na Dunaji.
Grenki „dela bolj uspešno, ko druge grenke vode.“
Vrelec Profesor Leidesdorf na Dunaji.

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANCA JOŽEFA GRENKI VRELEC**. Zaloge povsod. V Gorici: lekar gosp. Cristofoletti, Gironcoli, Pontoni in A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešte.

Hotel de la Ville.

Jutri 19. marča nastavi s) slavno plzensko pivo iz mečcaške pivarne, in dobivala se bode tudi praška prevojena mlada prašičevina s cmoki in s ljubljanskim kralim zeljem.

R. FIEBINGER.

Jabolčna, hruškova in brusikova drevesa, prav lepo vzrastla in najboljih vrst, kakor tudi eno — in dvoletne **gartrože s prave korenike** in najlepših baž, prodaja po prav nizkih cenah

A. Claus, lastnik drevesnice v Caprivi pri Korminu (Cormons).

Antirrhemon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju in če bolijo kosti, proti hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Stoklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolosca zoper gliste, izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 koščkov 50 kr., 1000 koščkov 4 gl., 20 0 koščkov 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju, najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost; škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsak dan, otroci pa toliko žlic. Stoklenica 35 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni

G. Piccoli-ja „Pri Angelu“ v Ljubljani,

na Dunajski cesti, kjer se naročila takoj po pošti proti ponzetju izvršujejo.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliči

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter ravmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z araven stoječim znamenjem; 1 stoklenica 50 kr.

Zahvala.

Schwarz. Gospodu pl. Trakóczy-Ju, lekarju v Ljubljani. Moja mati so na protinskeje bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratkej rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakomu bolniku v jednakej bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam najprisernejše zahvalo z vsem spoštovanjem udeleži

Franz Jug, posestnik v Šmarji pri Celju.

Planinski zeliščni sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stoklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovinah se nahajajoči soki in širopi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne smele bi se v nijednem gospodinjstvu pogrežati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, s kaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v šk. taljah 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gold. 5 kr. Manje od onega zavoja ee s pošto ne razpošljo.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem in Adresa je:

Lekarna TRAKÓCZY-ja na Mostnem trgu v Ljubljani.